

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrta leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrta leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrta leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrta leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrta leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrstopenjske petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Bog nas varuj tacih prijateljev.

Pred sedmimi leti so nekateri požrtvovalni duhovniki ustanovili v Ljubljani slovenski časopis, ki so ga krstili „Slovenec“. Čeravno je imel ta list od kraja v prvi vrsti nalog in namen, naš „Slovenski Narod“ izpodrivati, ker so baje nekateri verjeli hudobnim sumničenjem, da hočemo mi bojevati tudi „zoper vero“ ali vulgarni nemški pseudo-liberalizem izvrševati, katero sumničenje smo vselej od sebe odbijali in zdaj z mnogoletnim delom in dejanjem svoj čisto narodni program tudi dokazali, — vendar je bil „Slovenec“ od početka vsaj dosledno naroden in političen. Odkar je pa g. Kljun popustil ga in je „Slovenec“ prišel v roke Brencelj-Aleševcu, ureduje ga menda res včasih le Rešpehtarjeva kuharica, ali ka-li. Za mnogo bedarijo v „Slovenecu“ razkladano, se nismo niti brigali, češ, slobodno mu; če so njegovi ustanovitelji in podpiratelji zadovoljni, moramo mi tudi biti. Ali zdaj ta list na škodo slovenskemu imenu uže take bedarije počenja, da ne smemo več molčati, ker tu gre za poštenje naroda in njegovega jezika, tu bi uže utegnili veljati: qui tacet consentire videtur.

Kakor da bi bil od nemškutarških sovražnikov našega narodnega programa najet, spustil je ta Aleševčev „Slovenec“ zadnji četrtek grd in psovalen članek zoper slovenščino v svet na veliko radovanje vsem ustavovernim nemškutarjem in Nemcem! Ravno zdaj, ko terjamo vsi Slovenci, da se slovenski jezik uvede v urade in šole, prihaja ta „Slovenec“, ki še hoče naroden organ biti, ter s strmenja vredno nesramnostjo govori o neveljavnosti našega narodnega jezika! Pa da se nam ne bode reklo, da zavijamo, naj citiramo, kar „Slovenec“ piše v svojem članku (ne v kakem dopisu) od 26. avgusta. Tako le piše:

„Za to nam je jezik v praktičnem prometu še zelo pomanjkljiv. Za najnavadnejše obrtnijske stvari nimamo slovenskih izrazov, ali pa če so, potem so goli germanizmi. Pisalec tega je enkrat prestavljaj en proračun za zdanje neke šole. Skor neverjetno je, koliko truda ga je stalo, prej da je vkup spravil vse tesarske, zidarske, ključarske in mizarske izraze. Wolfov slovar je v tem oziru čisto za nič, ker obrtniških terminov nima skor nič; sploh ima Wolfov slovar to lastnost, da če kdo kaj išče v njem, gotovo ne bo nič dobil, ali pa bo dobil kaj napačnega; tisti, ki so ga delali, sami niso slovenski znali. — Ravno taka je pri trgovcih. Da oni nemški dopisujejo, krivo je to, ker dotičnih kupčijskih terminov v slovenščini nimamo, ali pa za nje ne vemo. — Iz početka moramo še nasprotno mnogo germanizmov v pisavo sprejeti, posebno pri obrtniških izrazih, sicer ostane knjiga popolnoma nerazumljiva; rokodelci, ki celi teden dela, nima časa, da bi študiral staroslovenščino,

ruščino in srbščino, da bi take izraze razumel. — O sodnijah, advokatih in notarjih pa smo uže pisali, da ne morejo prej začeti s slovenskim uradovanjem, dokler ne dobimo slovenske pravne akademije, kjer se bodo še le termini za vse juridične izraze sestavili. Dokler tega nij, bo pisal vsak po svoje in nastala bo grozna zmešnjava.“

Tako piše, ne ranjki „Tagblatt“, ampak „narodni“ organ, ki so ga ustanovili in ga podpirajo rodoljubni slovenski duhovniki! Razume se, da so vse nam sovražne nemške novine zdaj — ko ravno terjajo naši poslanci uvedbo slovenščine v šole in urade, in ko se vsa nemškutarstva in našemu narodu sovražna birokracija temu ustavlja, češ, da je naš narodni jezik nesposoben, — da so, pravimo, zdaj vse nemške novine to krivično in neumno „Slovenčev“ psovanje zoper slovenščino ponatisnile in ga rabijo kot argument zoper naše poslance! „Slovenec“ je torej ravno o pravem času sovražniku orožje v roko stisnil!

Pa da se zopet ne bode reklo, da zavijamo, evo hočemo citirati, kaj pravijo „liberalno“-nemški listi.

„Neue Freie Presse“ govori pod naslovom: „Ein Slovene über die slovenische Sprache“ tako-le:

„Seit dem Jahre 1860 fordern die slovenischen Hetsblätter und die slovenischen Abgeordneten im Landtage Krains und im Reichsrathe die Einführung der slovenischen Sprache in Schule und Amt, und hat der Mentor unseres nationalen Landes-Präsidenten Winkler, Reichsraths-Abgeordneter Dr. Vošnjak, eine dahin abzielende Resolution in der verflochtenen Reichsraths-Session beantragt, welche auch angenommen wurde. Hören wir nun, was ein Vollblut-Slovene im slovenisch-clericalen Journale Slovenec, dem Organe des slovenischen Clerus, nach zwanzig Jahren der slovenischen Bewegung schreibt.“

Potem „N. Fr. Pr.“ citira zvest prevod „Slovenčevega“ članka in dostavlja na koncu:

„Und eine Sprache, welche die Slovenen selbst derartig classificiren, will man in Schule und Amt einführen?“

Drug ustavoverni velik list „Deutsche Ztg.“ tudi citira pod istim naslovom članek pa pravi:

„Und einem Idiom, welchem von einem enragierten Freunde desselben ein solches Armutszeugniss ausgestellt wird, soll die deutsche Sprache in Amt und Schrift weichen?“

Na dalje končuje „Triester Ztg.“ enako navajajoč „Slovenčev“ članek takó:

„Und ein seitens der Slovenen so jämmerlich qualificirtes Sprachidiom wollen die Herren Dr. Bleiweis und Dr. Vošnjak in den Mittelschulen und kaiserlichen Aemtern eingeführt sehen und obendrein noch sofort!“

Nij dvombe, da bodo to bedasto grdenje našega jezika ponatisnili vsi drugi ustavoverni listi in nemški poslanci si ga lahko izrežejo in ga proti našim citirajo!

Brencelj-Aleševce je bil menda piščoč to aboto, in svoje lastno neznanje slovenščine jeziku na račun stavljajoč, pozabil, da nij več v službi pri Issleibovej „Laibacherici“ ali korektor pri „Laib. Tagblattu“, kar je nekdanj bil, temuč da dela pri Jerič-Marnovem „Slovenecu“, kateri narodnega jezika ne sme na ta način psovati, dokler mu ne stoji na čelu, da se odslej imenuje „Rešpehtarjeva kuharica“, organ za kvarjenje dobrega okusa mej Slovenci.

Stvarno nam o „Slov.“ članku menda pač nij treba slovenskemu izobraženemu občinstvu mnogo govoriti. Vsak ve, kaj si ima misliti o grozno hiperbolične negativne sodbi, da Cigaleto nemški slovar nij „čisto za nič“, da se „nič“ ne najde v njem; vsak pozna, da je laž, da bi v katerej koli stvari „čisto navadnih“ izrazov v slovenščini ne bilo; vsak, kdor ve, da so vsi državni zakoni uže uradno v slovenščino prestavljeni, ve tudi, da juridične terminologije nij še le prihodnje pravne akademije treba ab ovo delati, temuč, da lahko začno notarji, advokatje in sodniki uže zdaj slovenski uradovati, kar mnogi uže res tudi delajo.

Mi hočemo h koncu le to reči, da ne moremo in nečemo ničesa ugovarjati, če hoté nekateri duhovni gospodje v Ljubljani za svoj stan poseben političen organ imeti. Ali to bi jih pač v imenu Slovenstva in njih samih rodoljubja morali prositi, naj nadzorujejo ta svoj list vsaj toliko, da bode resen ostal in se ne popolnoma pobrénceljil, dokler govori v njih imenu in v imenu slovenske narodne stranke. Za take Aleševčeve kozlovske skoke, ki pred svetom smešijo tridesetletno delovanje in zahtevanje narodne stranke, in o katerih morajo drugi Slovani strmeti, ko jih beró, pač nij vredno, da gospodje s težavo mej svojimi tovariši podporo nabirajo.

Slovenski učitelj je revež pred c. kr. okrajnimi glavarji.

Iz Krškega, 23. avgusta. [Izv. dop.]

„Slovenec je rojen, da trpi“. — To je izkusil uže marsikateri slovenski učitelj, a posebno britko sem jaz to izkusil pri občevarjanju s c. kr. okrajnimi glavarji, pod katerimi sem služil.

Kakor znano, imajo učitelji po novih šolskih postavah enako c. kr. uradnikom pravico do petletnih starostnih doklad (kvinkvenij). Petletna doklada pa se jim dovoljuje le tedaj ako so s povoljnim vspehom svojo službo opravljali. Za prvo petletno doklado sem prošil uže leta 1876 na Štajerskem, kjer ima deželno šolsko svetovalstvo graško te starostne doklade dovoljevati, a okrajno šolsko svetovalstvo ima sodbo izreči o vrednosti ali ne-

vrednosti prosilčev. O mojej prvej prošnji se je okrajno šolsko svetovalstvo ljutomersko povoljno izjavilo in jo priporočilo na višje mesto. Predsednik te korporacije, g. glavar, tega sklepa nij ustavil, ker se mu je zdel postaven, a vendar je bilo njegovo zasobno poročilo na deželno šolsko svetovalstvo vse drugačno, namreč negativno. Deželno šolsko svetovalstvo je žalibog poslušalo g. glavarja, a ne postavne šolske gospodske, okrajnega šolskega sveta, ter mi prošnjo odbilo.

V dotičnem odloku pa se zahteva, da bi jaz moral v svojem (4.) razredu več predmetov v nemščini predavati. — Da bi bil jaz dosegel po postavi mi obljubljeno kvinkvenijo, moral bi bil v šoli pridno nemškovati, in to proti obstoječim postavnim in vladnim nameram.

O učnem jeziku na Štajerskem stavi predloge krajno šolsko svetovalstvo, a razsoja pa v prvej instanci okrajno šolsko svetovalstvo. Ta poslednja merodajna gospodska pa je bila razsodila, da ima le slovenščina učni jezik biti.

Vložil sem pa zopet novo prošnjo; okrajno šolsko svetovalstvo je v seji kakor prvokrat mojo prošnjo priporočilo višje gospodске, a glavar nij sklepa ustavil v seji, kakor bi to storiti moral, ako se mu je zdel sklep nepostaven, ampak je zopet zasobno pisal deželnemu šolskemu svetovalstvu, naj se mi prošnja z nova odbije. — Kdo je to rajše storil, nego ti graški gospodje, katerim je moje delovanje za slovensko šolstvo tako malo všeč bilo.

Ko sem tretjokrat kvinkvenije prosil, skrbel je okrajni šolski nadzornik, da je ne dobim. V svojem poročilu nič ne omenja, s kakim vspehom da sem v šoli podučeval, ampak očita mi politično mišljenje in zanemarjanje nemščine, rekoč: „Lapajne hat gesucht, sich mit seinem nationalen Unabhängigkeitsgefühl gegenüber der Anordnung des hohen k. k. Landesschulrathes vom 22. April 1875 Z. 2448 (tega odloka še nikoli v rokah nijsem imel), mit welcher die gebührende Rücksichtnahme auf das Deutsche und grössere Pflege dieser Sprache aufgetragen wurde — dachin abzufinden, dass er die IV. Klasse seinem Unterlehrer J. J., welcher übrigens seit Kurzem Lapajne's überschwengliche politische Ansichten theilt, — aufgelastet hat, um so vermeintlich der Verantwortung bezüglich der deutschen Sprache zu entgehen.“

In ta klasifikacija je bila kriva, da mi je bila na Štajerskem tudi tretja prošnja za zasluzeno starostno doklado, katero so drugi moji sodrugi tako lahko dobivali, odbita.

Iz Štajerskega sem moral otiti brez kvinkvenije. Na Kranjsko došel, poskusil sem tukaj svojo srečo. Ali tudi v tej svojej najožjej demovini stavijo se mi velike zapreke. Najprvo se je krški g. glavar branil prošnjo sprejeti, potem se je obotavljal prošnjo šolskemu svetovalstvu pred sejo izročiti, pri seji sta moje delovanje glavar in nadzornik najslabše opisala, in ko je vendar sklep obveljal, da se mi kvinkvenija dovoli, ovrigel je predsedujoči okrajni glavar ta sklep kot nepostaven. Odločevati je moralo na to deželno šolsko svetovalstvo v Ljubljani, kjer sem moral milostljivo prositi posamezne gospode, da sem vendar nekaj malega dosegel. A ker mi pretekla leta nijso bila vračunjena, prosim še za to. Pri nekej okrajnej šolske seji se mi je hotelo privoliti na račun preteklih let še 50 gld., a g. glavar je tako deloval zoper mene, da se je moja prošnja v tej prvej instanci zopet ovrгла.

Ko se o tej zadevi osobno pritožim pri g. c. kr. okrajnem glavarju, Fr. Schönwetteru, zavpije ta nad menoj: „Ich war stets Ihr Gegner und werde auch immer gegen Sie arbeiten und schreiben. Sie können mich meinetwegen in den „Slovenski Narod“ geben.“

Ali sem jaz kot učitelj to zaslužil, naj razsodijo še drugi, kateri me tudi poznajo, morebiti tako ali še bolje nego gg. Premierstein in Schönwetter.

Ivan Lapajne,
začasni voditelj nemške meščanske šole.

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani 31. avgusta.

V Podgoranih na Češkem je sklical centralistiški poslanec Obentraut shod volilcev dne 29. t. m. Kakor je zdaj splošna šega pri ustavovercih, tako je tudi ta poslanec zabavljaj na avstrijske Slovence, posebno pa na Čehe, ki Nemce na boj pozivljejo. V imenu svojih volilcev je izrazil zahtevanje, da se nemški del Češke loči proč od češkega dela in osnuje kot samostojna nemška dežela v Češki. Obentraut je razvijal svoje mnenje, kako bi bilo to doseči ter njegovi nazori so prav taki, kakor so — naši za zjedinitve Slovenije! On namreč meni, da se mora Avstrija razdeliti, ne oziraje se na zdanjo in historično razdelitev in sicer bi te dele mejil samo jezik, samo narodnost.

Cesar se je nedeljo popoldne ob 1/2 3. uri pripeljal v Olomuc. Predstavili so se mu nadvojvode, generali, župan in deputacije. Potem se je peljal po krasno ozaljšanih ulicah v mesto. Pri drugem slišvoloku se je cesar ustavil. Tu ga pozdravi predstojnik Olomuške „Ustředni rolnicka záložna“, župnik Vrba. Cesar odgovori: „Těši Mne vyvoj a razvoj záložna a prumyslu velice, nebot Mne vždy na srdci leží přání štěstí rolnictva“. Mej gromovitimi slava-klici peljal se je cesar dalje. Pod slavolokom, ki ga je postavilo mesto, pozdravi cesarja Olomuški župan. Prostejovskemu okrajnemu glavarju je dejal cesar, da ga jako veseli, ker zna okrajni glavar dobro češki. Vsa narodna društva so se cesarju poklonila ter ima vse slavljenje cesarja bolj češk značaj. Zvečer je bilo mesto razsvitljeno ter si je cesar na vozu ogledal razsvitljavo.

Te dni so imeli moravski učitelji deželno učiteljsko skupščino. Bilo je navzočnih 80 odposlancev vseh moravskih šolskih okrajev, velika večina teh učiteljev je bilo slovanskih. Kakor so češki učitelji v Pragi gledé nepotrebnosti nemščine sklenili, v tem smislu so sklepali tudi moravski učitelji. Obravnavanje se je vršilo skoraj izključno češki. Skupščina je izjavila, da so utrakvistične ljudske šole škodljive in negdo je dejal o teh šolah, da so se razširjale samo zato, ker so se blagoslavljale od zgoraj, od zdolaj pa so jih podpirali judje. Skupščina je sklenila, naj se odpravijo dvojezične, nemško-češke ljudske šole in osnove čisto češko in čisto nemško. Vse slovansko šolstvo ponosno gleda na slovansko učiteljstvo na Češkem ter Moravskem! Može so ter zavedni sinovi svoje matere!

Vnanje države.

Kakor se kaže, Riza paša ne bode pri Albancih nič opravil; prvič néma nanje, po telegramih soditi, nič upliva, drugič se pa njega vojaki bratijo z njimi.

Turčiji so baje evropske velevalsti dovolile ustno še jeden teden obroka, da odstopi Črnogorcem Osinj. Evropsko brodovje pa da bode uže zdaj pričelo križati ob albanske obali, ne gledé na to, kaj bode Turčija ukrenila, ker se tej nič več ne zaupa.

V angleškem parlamentu so soboto vlado angleško interpelirali o turškem hujskanju Mohamedanov v Indiji. Dilke je na to izjavil, da je uže sir Henry Layard pred meseci poročil angleški vladi, da se v Štambulu tiska neki časopis za musulmane v Indiji, katere je imel namen zoper Britance ščuvati. Ta časopis

se je tiskal v turški državni tiskarni, podpirali pa so ga taki možje, ki so v zvezi s turško vlado. Angleški poslanik v Carigradu je dobil nalog, da v tej zadevi postopa po svojem mnenji. Ta se je sporazumel s portotom je Göschen dne 11. julija angleške vladi naznanil, da je dotični časopis zatrt in da se mu je vsaka podpora odtegnila.

Na Francoskem se baje pripravljala ministerska kriza. Časopisi Gambettine stranke očitajo neprenehoma Freycinetu, da premlačno izpeljuje marcne dekrete zoper nepooblašcene duhovenske bratovščine. Baje da stopi pravosodni minister Cazot na Freycinetovo mesto.

Dopisi.

Iz slovenskega Štajerja 29. avg.

[Izv. dop.] Pri nekej sodnji na slovenskem Štajerskem, torej tam kjer od nedkaj uže, kar zgodovina pomni, biva čez 400.000 Slovencev, poleg teh biva le peščica privandranih tujcev Nemcev, vložila je neka slovenska stranka slovensko vlogo ali tožbo, na kojoj je prišel nemšk odlok. Tožnik vrne tožbo, ter motivira to vrnenje s tem, da se imajo na slovenske vloge slovenski odloki dajati ter se sklicuje na § 19 osnovnih postav, § 13 sodskega reda in na mnogotere višje sodnijske ukaze. Dotična sodnja reši vlogo onega vrnenja s tem, „dass die Sprache des Gerichtes die deutsche ist“. Torej na slovenskem Štajerskem, kjer biva le peščica naseljenih Nemcev (vsi drugi so nemškutarji), tam je uradni jezik nemški, naš slovenski pa se z nogami tepta! Ali nij to prelomljenje člana 19 navedenih postav? Nam je znano, odkod to vse prihaja in čas je, da se dosedanji sistem prenaredi. Pod Aueršpergom celo smo dobivali včas na slovenske vloge slovenske odloke, sedaj pa, ko ministerstvo trdi, da hoče vsem narodom pravično biti, sedaj se smejo goditi take reči? Ako slavnej vladi te razmere nijso znane, pooblastujem slavno uredništvo, da jej naznanim moje ime, jaz jej hočem radovoljnim srcem z dati ustreči. — Da se je zoper navedeni odlok rekuriralo, razume se samo ob sebi in višja sodnja v Gradci ima razsoditi, je-li res pri nas „sodnijski jezik nemški“. O rezultatu vam hočem poročati.

Iz Celovca 29. avg. [Izv. dop.] (Kedaj je slovenščina dobra za uradnike? — O imenovanji novega deželnega predsednika.) Čitali ste te dni telegram iz Celovca, da je tukajšnji vladni svetovalec Novak imenovan za voditelja civilne vlade v Bosni in pride v Sarajevo. Zanimalo vas bode slišati, da je ta politični uradnik le za to dosegel to visoko mesto, ker je Slovenec, t. j. po rodu in znanji jezika. Ko je namreč g. Novak poganjal se za načelnštvo civilne vlade, naglašal je svoje rodno Slovenstvo in le zavoljo tega dobil rečeno mesto. Prej pa je svojo slovenščino rad utajeval, germanizatoril in re-negatoval. Torej le tačas je nekaterim uradnikom všeč in dobro slovenski znati, kadar se pri kompetiranji more z nje znanjem pohvaliti, sicer pa ne marajo govoriti je, iz šol bi jo radi izpahnili itd. Čudni patronje ti nemškutarji slovenski!

Ker je bil g. Novak jedini politični uradnik pri koroški deželnej vladi, ki je slovenski znal, nij tu zdaj nobenega več. Tembolj bi bilo torej treba, da bi prihodnji dež. predsednik, ki se ima v kratkem namesto v penzijo gredočega grofa Lodrona imenovati, znal slovenski, kajti če moramo koroški Slovenci, katerih nas je dobra tretjina v deželi, davke v denarji in krvi plačevati, vendar smemo zahtevati, da nas oni vsaj tudi razume, kateri nam

cesarja nadomestuje. Naj se slovenski poslanci v tem smislu kaj potegnejo za nas.

Iz Središča v ormožkem okraji. [Izv. dopis.] (Ormoški okrajni zastop.) Kakor je bilo uže javljeno, je naš, uže lansko leto ob veljavo prišli okrajni zastop 19. t. m. zboroval. — Ta krivični čin zastopniškega načelnštva je vzbudil ne samo pri Slovencih ampak tudi pri zmerno mislečih Nemcih občno nevoljo; dokaz tega, da se tega zborovanja niti polovica udov udeležila nij, dobro znajoč, da po postavi o na dnevnem redu stavljenih predmetih sklepati nájajo več pravice, ker je postavna doba okrajnega zastopa uže lani potekla.

Akoravno pa po ormožkem beriču zbornih zastopnikov nij znašalo postavno število, da bi smeli zborovati in veljavno sklepati, so pa vendar vse na dnevnem redu imajoče predmete presojevali in o njih sklepali. — Še le proti koncu zborovanja so še po „eskortu“ beriča dobili dva uda, ki sta pripomogla, da je vsaj pri koncu bilo postavno število udov. — Ali je vse to postavno in častljivo za poprejšnji zastop, dvomim, in kakor sem slišal, vložil se je protest na samo proti sklepom tega zborovanja, ampak v obče proti veljavi te seje, in če še v naši državi pravica vlada, potem nam o rešitvi protesta nij dvomiti.

V povabilu k zborovanju se je reklo, da več predmetov silne rešitve čaka, zaradi katerih je načelnik za potrebno izpoznal, sejo sklicati. Če se je pa ta reč po pravej strani dobro premislila, je tu čisto drug ptič skrit. — Prva skrb je bila, da še pri poginu starega okr. zastopa zavdajo zaušnico čelemu okraju zategadelj, ker je okraj naveličal se njihovega slabega gospodarstva, ter izbral v novi okrajni zastop može, od katerih se je po vsej pravici nadejati, da bodo za blagor okraja vestno delovali. — Staremu zastopu je bilo za to, da samovoljnemu vse graje vrednemu gospodarstvu poprejšnjega načelnika pri cestah in drugih važnih rečeh za lansko leto pritrdi, ter da se odstopivšemu načelniku ne bi trebalo braniti v tej zadevi pri novem zastopu. — Dalje jim je bilo na tem ležeče, da si potrdijo račune za lansko leto, ker o potrdilu teh računov od strani novega zastopa so uže videli mej soboj črne nevarne oblake. — Končno pa še jim je bilo zato, da si postavijo spomin starega okr. zastopa s tem, da volijo v okrajni šolski svet zagrizenega nemčurja. — To vse se jim je pri navedenej seji vrediti posrečilo, akoravno nij vse tako složno in gladko šlo, kakor so si gospod načelnik „et tutti quanti“ domišljevali. — Sedaj pa čakajmo, kaj o teh junaških činih vlada poreče, da bomo videli, če je postavu poslušati samo dolžnost Slovencev ali tudi nemčurjev.

Skrajni čas pa je tudi uže, da se volitev novega načelnika potrdi ali zavrže, ter da se ta reč na našo škodo še dalje časa ne zavlačuje. — Stari zastop uže črez eno leto postavne dobe životari in še ta skrajni čas uporablja za svoje nakane in strankarske demonstracije, kar kaže volitev g. R. v okrajni šolski svet. Kaj je te zavlečenosti krivo, nam nij treba dolgo tuhtati.

Da bi naš okrajni sodnik ne smel prevzeti načelnštva okr. zastopa, se čudimo tembolj, ker je on uže skozi dve perijodi imel čast biti tak načelnik na gorenjem Štajerskem, kjer je ta posel dobro izvrševal in za blagor dotičnega okraja vestno deloval. — V našem okraju je občinstvo mu stem zaupanje skazalo, da je bil v skupini velicega posestva jednoglasno voljen

v okrajni zastop, tedaj z vsemi našimi in z vsemi glasi nasprotnikov. — Za načelnika je dobil od tridesetih glasov sedemindvajset, ter so za njega razen vseh narodnjakov tudi velika večina ponemčencev glasovali. —

Domače stvari.

— (Volitev za Maribor-Ptuj) se bode vršila 6. oktobra in ne 8. kakor je bilo včeraj v prvem dopisu poročano. Upamo, da se bodo zastopniki raznih volilnih krajev skoraj zbrali ali v Mariboru ali kje drugje, da se posvetujejo.

— (Iz Brežic) 30. avg. se nam piše: Na prošnjo okrajnega zastopa prišel je včeraj izvedenec poljedelskega ministerstva g. dr. Resler preiskavat naše vinograde zastran „trtne uši“ in žalibože denes pri Kapelah (pol ure nasproti Hrvatske vasi Kraj) našel pokončalnico trsa „phyloxero“ ravno pri mejašu vinograda znanega rodoljuba Ivana Tanška, katerega je itak uže letos 3krat toča pobila.

— (Potres.) Predvčeranjem ob 2. uri in 25 minut so v Ljubljani v družem nadstropji ali višje stanujoči ljudje čutili legak hiter potres od vzhoda proti zapadu. Kakor „L. Ztg.“ poroča, bil je pa močnejši potres na Gorenjskem: v Lescah, Poličah, Bégunjah.

— (Imenovanje.) Pravosodni minister je imenoval pravoslavnega župnika Ivana Maričeviča v Peroju za duhovnega oskrbnika v kaznilnici Koperskej.

— (Poskušn roparsk umor.) Dne 25. m. m. so našli na štajerskej meji na pol mrtvega Andreja Kovačeviča iz Hrvatske. Roparji so na cesti strelili nanj, ter mu vzeli 30 gld. Sumi se, da ima tudi tukaj vmes svoje roke glasoviti razbojnik Guzaj.

— („Dvajset pedagoških pogovorov v poljubnej razvrstitvi“) se imenuje nova slovanska knjiga, katero je spisal dunajski učitelj Josip Ciperle in katera je izšla te dni iz R. Miličeve tiskarne v Ljubljani. O tem mnogostransko zanimivem delu izpregovorimo obširno v katerem prihodnjih listov; za denes samo konstatujemo, da smo je prečitali z velicim veseljem. Knjiga se dobiva pri uredništvu „Učit. Tovarša“ v Ljubljani ter stane 30 kr. av. v. —Ω—

— (Ovčja kuga blizu kranjske meje na Hrvatskem.) Kranjska deželna vlada je izdala sledeče oznanilo: Vsled telegrama kralj. deželne vlade v Zagrebu od današnjega dne se je na pašnej ravnini Kokošica mej Stubico in Močilami, tedaj samo pet kilometrov proč od naše (kranjske) deželne meje, za gotovo pojavila kuga pri ovcah. V Vojaškej krajini razsaja goveja kuga v Ogulinu okraja ogulinskega, v Brezovcu okraja Rakoviškega in v Mačkovcu okraja novogradiškega. Vzvi di se mi tedaj v dodatku k tuvradnemu oznanilu od 27. m. m, ukazati, kakor sledi: 1. Vpeljevati in prepeljevati v § 1 postave o goveji kugi od 29. februarja 1880 (drž. zak. št. 37) imenovanih živali in stvari iz okužene podžupanije karlovške in iz vesoljne Vojaške krajine je do daljega prepevedano brez pogoja. 2. Iz kuge prostih krajev civilne Hrvatske je dopuščeno vpeljavati v § 1 postave o govejej kugi imenovanih živali in stvari samo po železnici črez Brežice pod pogoji postavljenimi od c. kr. namestništva v Gradci. Vsakoršno vpeljavanje in prepeljavanje takih živali in stvari po železnici črez Št. Peter je pa prepovedano do daljega. Tudi v vseh drugih krajih je še ostro prepovedano gori imenovanih živali in stvari vpeljvati, ter se bodo

kaznovali prestopki tega propisa po § 39 postave o goveji kugi od 29. februarja 1880 s tem, da celi prevóz zapade in po okoliščinah še na drugi način. Tistim osobam, katere ovadijo oblastnji take prestopke, se zagotovi plačilo, in sicer, kdor ovadi protipostavno vpeljavanje goved, iz katerega sledi zapad živine, dobi plačila do celega zneska iz čistega izkupila za goveda, katera so se bila izrekla za zapadena; kdor pa ovadi storjene druge prestopke gori imenovanega predpisa, dobi plačila do 100 gld. Na mejnih krajih, katerim najbližje nevarnost žuga, se zopet preklicajo olajšave v malem občevanji ter se dajo c. kr. okrajnima poglavarstvom v Črnomlji in Kočevji zaradi tega zaukazi. Winkler.

— (Za Stanko Vrazovo svečanost) darovali so nadalje gg.: Anton Gabrič, župnik v pokoji, v Rogatci 20 kr.; Josip Sovič, župnik v Stopercah 1 gld.; Janko Vraz, kaplan v Rogatci 1 gld.; Jakob Marin, učitelj v Rogatci 1 gld.; Merkuš, župnik v Žitilih, 50 kr.; Dr. Zidarič v Žitilih 1 gld.; Josip Simonič, župnik pri sv. Jurji na Ščavnici 1 gld.; Janko Simonič, kaplan pri sv. Jurji na Ščavnici 1 gld.; Franc Rošker, kaplan pri Malej nedelji 50 kr.; Anton Vraz, kaplan pri Kapeli 1 gld.; dr. Fr. Simonič, amanuensis c. k. knjižnice na Dunaji 1 gld.; J. Mihelič, nadučitelj pri sv. Jurji 50 kr.; Fr. Geč, kaplan pri sv. Jurji 1 gld.; Blaž Štiberc, posestnik v Pušencih 1 gld.; Majhenič Kašpar, župnik pri sv. Miklavži 5 gld.; Peter Skuhala, kaplan pri sv. Maklavži 2 gld.; Matija Šinko, duhoven in posestnik v Vinskem vrhu 2 gld.; Ivan Trampuš, župnik pri sv. Bolfenku 2 gld.; Anton Štubec, učitelj pri sv. Bolfenku 1 gld.; Martin Repič, učitelj pri sv. Miklavži 1 gld.; Ivan Tomažič, učitelj pri sv. Miklavži 1 gld.; Maks Robič, trgovec pri sv. Miklavži 1 gld.; Dav. Trstenjak, profesor v Krčovini 1 gld. 50 kr.; Jožef Moherič, posestnik v Hermancih 1 gld.; Ivan Štampar, gimnazijec v Vinskem vrhu 1 gld.; Anton Kramberger, mesar pri sv. Miklavži 1 gld.; Sigmund Friedrich, trgovec v Središči 50 kr.; vkup 31 gld. 70 kr., k temu uže izkazana svota 44 gld., dakle vkup 75 gld. 70 kr.

Odbor Stanko Vrazove svečanosti:

Anton Jesih, Dr. Ivan Geršak,
blagajnik. predsednik.

Razne vesti.

* (Unesrečeni vojaki.) Jedna divizija vojakov je imela vaje dne 27. m. m. pri Budejevicah na Češkem. Oddelek dragoncev je dobil nalog, da hiti v mesto, kjer je „sovražnik“. Ta oddelek požene konje in v diru dospé v Praško ulico. Jeden konj se zaleti, ker je bila megla in se nij dovolj pred se videlo, v oje voza ob cesti. Oje prebode konju trebuh in konj pade z jahačem vred, čezenj pa drugi dirajoči vojaki popadajo od zadaj. Četirje vojaki so baje smrtno ranjeni, katere so prenesli v sosednjo hišo in potem v bolnico.

* (Rop na cesti.) V nedeljo na večer so neznani lopovi napadli blizu Zagreba kmeta Jurca iz Trnja ter so mu vzeli 14 gld. Druzih 100 gld., katere je kmet tudi imel pri sebi, tolovaji k sreči nijso našli.

* (Umor iz ljubosumnosti.) Iz Liberc se poroča o groznem umoru. Dne 26. t. m. našli so zvečer umorjenega moža na ulici. Umoril ga je neki črevljar iz ljubosumnosti. Ta ima namreč lepo soprogo, za katero pa je umorjeni lazil.

* (Proč z nemškimi zastavami.) V Monakovem in po celej Bavarskej se je obletnica bavarske kraljevske rodbine Wittelsbachov svečano vršila. V Monakovem so bile povsod zastave razobešene in poleg bavarskih tudi kakih 20 nemških. Ljudstvo je zahtevalo, da se odstrane te nemške zastave, sicer

da jih zasmode. Gospodarji so morali odstraniti nemške zastave. Torej v Nemčiji samej nemških znamenj ne bomo, ampak le deželne.

* (Goljuživ jud.) Na cesarjevega godu dan je v Sarajevu naznanil trgovec Pinto, da mu je tat v štacuno prodrl in po noči odnesel za 4000 gld. blaga. Ali ko je sarajevska policija šla gledat, našla je, da je tat prodrl od znotraj ne od zunaj. In skoro so judu dokazali da je on sam po noči od znotraj steno svoje štacune prebil in sam svoje blago iznesel ter necemu družemu kupcu skrivaj v prodaj dal, ker je — hotel potlej falirati. Policija ga je pod ključ dejala.

* (Amerikanska iznajdba.) Če se sme ameriškemu časniku verjeti, iznašel je neki Cowell Brown neko materijo, s katero se napoji obleka, in s tako obleko na sebi nij moglo utočiti. Kakor le namreč taka obleka z vodo v dotiko pride, brž se tako napne, da človeka na vrhu vode drži. Samo sitno je, če človeka v takej obleki dež zaloti, kajti ta ga tudi tako napihne, da nij izpoznati.

Dunajska borza 31. avgusta.		
Enotni drž. dolg v bankovcih	72 gld. 80	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	65
Zlata rente	88	15
1860 drž. posojilo	131	50
Akcije narodne banke	835	—
Kreditne akcije	291	10
London	117	70
Srebro	—	—
Napol	9	35 1/2
C. kr. cekini	5	58
Državne marke	57	75

Uradniška družina jemlje (409—2)

dijake na hrano

in stanovanje. Mesečna plača 15—16 gold. — Natančneje se izve pri **g. M. Možini v križevniških ulicah št. 9, II. nadstropje, zadaj.**

Tri dijake

za gimnazij od dobre rodbine sprejme se na hrano in vso obskrb. — Kje? pove opravništvo tega lista. (412—2)

Kupčijska učenca.

Jeden ali dva dobro vzgojena učenca, ki znata tudi nemški, sta zdrava, krepka, ter ja veseli kupčija, stara ne nad 14 let, sprejmeta se v dobro vodjene prodajalnice z mešanim blagom. Natančneje pove iz uljudnosti gospod **Hartmann v Ljubljani v Tavčarjevi hiši.** (414—2)

Samostoječa, izobrazena gospa, katera se peča uže več let z izrejo šolske mladine in s podukom v godbi, in ki ima lepo zdravo stanovanje, želi v prihodnjem šolskem letu sprejeti

dva mlajša dijaka,

oziroma tudi dve deklici, v stanovanje ter popolno obskrb in skrbno nadzorovanje. Vpraša naj se v **kolodvorskih ulicah št. 11 v I. nadstropji.** (407—3)

Razglas.

C. kr. okrajna sodnija v Krškem dovolila je prostovoljno prodajo posestev Vincencij Cotarja, katera leže v sodnijskem okraji Krškem in obstoje:

Iz dveh hiš, dveh vrtov v vikarijatu Krškem, iz vinogradov v Trškeji Gori in na Narpelju, iz kmetije v Žlapovcu, iz pristave na Gmajni pri Krškem, en del hoste v Johih in en del v Krakovem, ter iz jednega travnika v Verbini.

Dražba je določena na **dné 13. septembra**, in če bi se ta dan ne prodalo vse, bo dražba po potrebi še prihodnje dni pri dotičnih posestvih.

To se naznanja vsem, kateri želé od tega posestva kaj kupiti, s pristavkom, da leže katastralne pole, inventarni zapisniki in dražbene pogodbe pri tukajšnji c. kr. okrajnej sodnji do dražbenega dneva vsakemu na pregled in da mora sleherni kupec pred dražbo položiti 10% jemščine (vadium). (413—2)

C. kr. okrajna sodnija Krška,
dné 24. avgusta 1880.

Izdatelj in urednik Makso Armič.

Tuji.

31. avgusta:

Pri Slonu: Hofbauer iz Zagreba. — Wideman iz Grada. — Westen iz Dunaja.

Umrlj so v Ljubljani:

22. avgusta: Karlina Komar, šivilja, 17 l., stari trg št. 12, za jetiko.
23. avgusta: Jera Demšar, gostija, 47 l., stari trg št. 13, za drisko.
24. avgusta: Janez Grošel, uradniškega sluge sin, 11 m., na Bregu št. 6, za božjastjo.
28. avgusta: Hedvig C. Antončič, uradnika hči, 8 dni, gledališke ulice št. 4.
29. avgusta: Franca Balant, postreščka hči, rožne ulice št. 3, za drisko. — Antonija Gruber, zvonikarjeva hči, 3 l., Kravja dolina št. 22, vsled difteritis. — Reza Stibil, šivilja, 70 l., Kladzno ulice št. 16, za vodenico.
30. avgusta: Avgust Nadruh, delavke sin, 7 dni, rožne ulice št. 39, za božjastjo.
V deželnej bolnici:
21. avgusta: Alojzij Rozina, delavcev sin, 1 l. — Meta Debevec, gostija.
24. avgusta: Liza Wolbank, šivilja, 36 l.
25. avgusta: Jarnej Rode, delavec, 42 l.
26. avgusta: Anton Klaus, železovec, 32 l., za jetiko.
27. avgusta: Franc Uršič, mazačeva sin, 11 m. — Meta Sitar, gostija, 76 l., za slabostjo.

Pri Mallét: Kapucinski iz Dunaja. — Munde iz Gorice. — Scuglievich iz Trsta. — Hiris iz Kočevja. — Grün iz Dunaja.

Št. 12.182.

(415)

Zahvala.

Slavno vodstvo kranjske hranilnice, ki svoje urade dné 1. septembra t. l. v novem poslopji odpre, je glede na to podpisanemu 500 gold. izročilo, da jih mej uboge mesta razdeli.

Ko podpisani potrebno določi, da se ta dar dné 1. septembra t. l. razdeli, spozna za svojo dolžnost, da slavnemu vodstvu hranilnice, katero se je za ta trenotek pomenljivo, namesto bliščečega pričetka svojega delovanja v novem poslopji raji ubogih spomnilo, v imenu teh svojo globoko čuteno zahvalo za ta zopetni čin dobrovoljnosti tega patrijotičnega zavoda dostojno občinstvu naznani.

V Ljubljani, dné 1. septembra 1880.

Župan: Laschan.

Le jedenkrat

podaje se tako ugodna prilika, da si za polovico prave cene omisli vsakdo izvrstno uro.

Velikanska razprodaja.

Politične razmere, ki so nastale v celem Evropi, zadele so tudi Svico; vsled teh razmer se je na stotine delavcev izselilo, tako da je obstanek tovarn jako dvomljiv. Tudi največja fabrika za ure, katero smo mi zastopali, se je zaprla začasno, ter nam je zaupala prodajo svojih ur. Te tako zovane **žepne ure** so najboljše ure celega sveta, kojih okrovi so izdelani iz najfinejšega **srebrnega niklja**, so izredno elegantno gravirani in giljoširani, ter so ameriškanskega sistema. **Vsled neke vlastne konstrukcije ne more se taka ura nikdar pokvariti, pade lahko na tla, sme se stisniti, a vendar ura pri tem nič ne trpi.**

Proti povzetju, ali vpošiljavi male svote, katera je pri vsakej baži ur zaznamovana, s katero je plačana le pridejana zlata double urna verižica, baržunasti etui, glavni ključ za ure in delavska plača, dobi vsakdo najfinejšo repasirano uro skoraj na polovico **zastonj**. Vse ure so natanko repasirane, ter **garantujemo za vsako uro pet let.**

V dokaz gotovega jamstva in stroge solidnosti, prevzemamo s tem dolžnost javno, da vsako nepristoječo uro nazaj vzememo, in z drugo zamenjamo.

Izpisek ur.

1000 komadov remontoir žepnih ur, katere se pri kozici navijajo brez ključa, z dvojnimi okrovom in kristalnim okrovom, izredno natančno regulovane; razen tega so tudi elektrogalvanično pozlačene, tako da jih nobeden zlatar ne more od pravo zlatih razločiti; z verižico, medaljonom itd. preje **jeden komad gl. 25, zdaj le gl. 10.20.**

1000 komadov krasnih ur na sidro (ankeruhr) od najtežjega srebrnega niklja, tekočih na 15 rubinih, z emailiranimi kazali, kazalom za trenotke in kristalnim ploščnatim steklom, natančno repasirane; preje **jeden komad gl. 21, zdaj samo gl. 7.25.**

1000 komadov mobilnih ur na valje (cylinder-uhr) v teških giljoširanih okrovih od srebrnega niklja, s kristalnim ploščnatim steklom, tekočih na 8 rubinih, fino repasirane, z verižico, medaljonom, in baržunastim etuijem, **jeden komad preje gl. 15 zdaj le gl. 5.60**

1000 komadov Washingtonskih ur na sidro od 13lotnega srebra, potrjene od c. k. denarnega urada, tekoče na 15 rubinih, elektrogalvanično pozlačene, da jih ne more nobeden strokovnjak ali zlatar od pravo zlatih razločiti; fino na trenotek regulovane in poskušene. Teh ur stal je preje **jeden komad gl. 27, zdaj pa le gl. 11.40.**

1000 komadov Washingtonskih remontoir žepnih ur, od pravega 13lotnega srebra odobrenega od c. k. denarnega urada, pod najstrožjim jamstvom na trenotek repasirane, s kollesjem od niklja in privilegiranim regulovanjem, tako da se nij treba teh ur nikdar popravljati. Pri vsakej uri da se zastonj tudi jedna zlata double urna verižica, medaljon, baržunasti etui in ključ; **vsaka taka ura stala je preje 35 gl. zdaj pa samo gl. 16.**

1000 komadov ur za dame od pravega zlata z 10 rubini, preje **gl. 40, zdaj gl. 20.**

1000 komadov remontoir ur od pravega zlata za gospode ali gospé, preje **100 gl. zdaj gl. 40.**

650 komadov ur z ropotcem, fino regulovane, dajo se rabiti tudi na pisalni mizi, preje **gl. 12, zdaj le gl. 5.80.**

650 komadov ur z majatnikom (pendeluhr) v fino izrezljanih gotičkih visokih omaricah, navijajo se vsakih osem dni, fino na trenotek regulovane, lepe, in impozantne. Ker je taka ura po minolih 20 letih še dvakrat več vredna, naj bi jo imela vsaka družina, posebno ker se s tako uro soba olepša. Te ure stale so preje **gl. 35, zdaj se dobi jeden komad za smešno nizko ceno gl. 15. 75.**

Pri naročilih za ure z majatnikom (pendeluhren) priloži naj se tudi mala svota.

Naslov: **Uhren-Ausverkauf**

(287—6)

von

Philipp Fromm, Uhrenfabrik,
Wien, Rothenthurmstrasse Nro. 9.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.